

Vedtak - UKM 04/13

Kirkens engasjement for menneskerettigheter

UKM2013 har jobbet med spørsmålet om kirkens engasjement for menneskerettighetene. Menneskerettighetene er et moderne begrep som ikke er brukt i Bibelen. Jesu tale i synagogen i Nasaret gir oss likevel en tydelig pekepinn om vårt ansvar for å stå opp for andres rettigheter:

«Herrens ånd er over meg, for han har salvet meg til å forkynne et godt budskap for fattige. Han har sendt meg for å rope ut at fanger skal få frihet og blinde få synet igjen, for å sette undertrykte fri, og rope ut et nådens år fra Herren» (Luk 4.18-19)

I menneskerettighetserklæringen fra 1948 står det at alle mennesker har en iboende verdighet. Menneskets ubetingede verdighet er umistelig og kan aldri fratras et menneske selv om menneskerettighetene ikke skulle være oppfylt. Som kirke har vi et særlig ansvar for menneskeverdet. Dette fordi mennesket er skapt i Guds bilde og har en ukrenkelig verdi, uavhengig av nasjonalitet og statsborgerskap.

UKM2013 understreker at brudd på menneskerettighetene finner sted og må bekjempes på lokale, nasjonale og internasjonale nivå.

UKM2013 mener kirken må ha et særlig engasjement for menneskerettighetene som knytter seg til; urbefolkning og barns rettigheter, diskriminering på bakgrunn av sosial tilhørighet, økonomisk situasjon, kjønn, seksualitet og funksjonsevne.

For UKM2013 er det viktig å erkjenne de menneskerettighetsbrudd som kirken har vært med å legge til rette for gjennom historien. Samtidig mener UKM2013 at det er viktig å holde fokus fremover og slik sikre at kirken arbeider kontinuerlig med menneskerettighetene, i form av å inspirere til både globalt, nasjonalt og lokalt engasjement.

UKM2013 mener at kirken er en moralsk pliktberer. Vi definerer moralske pliktberere som individer og institusjoner som har makt og/ eller ressurser til å påvirke menneskers levetilstand. Av denne grunn mener vi at engasjementet for menneskerettigheter ikke kan velges bort, men må integreres i kirkens arbeid.

UKM2013 har i dette arbeidet reflektert over vårt eget ansvar som enkeltmennesker i møtet med menneskerettighetene. UKM2013 ønsker i lys av Matteus 25.40,45 å oppfordre menigheter og enkeltmennesker til i praktisk

Matteus 25.40,45

Og kongen skal svare dem: Sannelig jeg sier dere: Det dere gjorde mot en av disse mine minste søsken, har dere gjort mot meg. (...) Da skal han svare dem: Sannelig jeg sier dere: Det dere ikke gjorde mot en av disse minste, har dere heller ikke gjort mot meg.

Artikkel 25 i menneskerettighetserklæringen

1. Enhver har rett til en levestandard som er tilstrekkelig for hans og hans families helse og velvære, og som omfatter mat, klær, bolig og helseomsorg og nødvendige sosiale ytelser, og rett til trygghet i tilfelle av arbeidsløshet, sykdom, arbeidsuførhet, enkestand, alderdom eller annen mangel på eksistensmuligheter som skyldes forhold han ikke er herre over.

2. Mødre og barn har rett til spesiell omsorg og hjelp. Alle barn skal ha samme sosiale beskyttelse enten de er født i eller utenfor ekteskap.

Utredningen Det

livssyns åpne samfunn kom i januar 2013. Utvalget skulle se på Norges helhetlige tros- og livssynspolitik og komme med innspill til Stortinget på hvordan staten skal forholde seg til tros- og livssynspolitik.

og holdningskappende arbeid å bidra til å sikre grunnleggende rettigheter og utøve nestekjærlighet.

Det å jobbe for menneskerettighetene er noe som alle enkeltmennesker på tvers av tro og livssyn er forpliktet til.

UKM2013 vil særlig løfte frem artikkel 25 i

menneskerettserklæringen, som viser menneskeverd i praksis. For at denne artikkelen skal kunne oppfylles må vi som mennesker i verdens rikeste land dele av det vi har og ha et bevisst forhold til vårt forbruk. Blant annet slik kan vi være med på å bidra til å realisere artikkel 25. UKM2013 vil utfordre enkeltmennesker til blant annet å engasjere seg i organisasjoner som arbeider for å fremme menneskerettigheter.

Konkrete utfordringer til engasjement

Som vist over mener UKM2013 at engasjementet for menneskerettighetene ikke kan velges bort, men må være en integrert del av kirkas arbeid. I lys av behandling har UKM2013 følgende utfordringer til samfunn og kirke:

UKM2013 utfordrer Regjering og Storting:

- **til å ta inn menneskerettighetserklæringen** og tilhørende konvensjoner i Grunnloven. UKM2013 vil særlig fremheve viktigheten av at artikkel 25 i menneskerettighetserklæringen tas inn.
- **til å ta klar avstand fra mobbing** på bakgrunn av tro og livssyn, og til å arbeide for at skolemyndighetene ta dette på alvor. Ingen må settes i bås ut fra reell eller antatt religiøs tilhørighet.

UKM2013 utfordrer Kirkemøtet:

- **til å erkjenne** og aktivt ta avstand fra menneskerettighetsbrudd.
- **til i sitt arbeid å være oppmerksom** på de perspektiver som ble fremholdt i arbeidet med utredningen Det livssyns åpne samfunn, Spesielt vil UKM 2013 vise til sak UKM 05/11 «Tru og kyrkje i det offentlige rom» som gir viktige innspill til dette.
- **til å ha et særlig ansvar** for dem som ikke ivaretas av rettigheter som gis gjennom statsborgerskap. UKM2013 ser med uro på at mange tilreisende mennesker i nød stigmatiseres og ikke får sine grunnleggende rettigheter oppfylt.
- **til å være en tydelig stemme** i både generelle miljø- og klimaspørsmål og når det gjelder samefolkets spesifikke rettigheter i slike saker, f. eks mineralutvinning reinbeiteområder). Vi vil at kirken skal være bevisst sine valg også når det kommer til vårt alles ansvar og rett til et miljø. Vi ber derfor om at Kirkemøtet ser til ILO-konvensjon 169, og Grunnlovens §110.
- **til å være en aktiv** pådriver for at menneskerettighetene blir tatt inn i Grunnloven. UKM2013 mener at artikkel 25 særlig må nevnes i Grunnloven.

ILO-konvensjonen nr. 169 om urfolk og stammefolk i selvstendige stater, del 1 art 4.1:

Det skal treffes særlige tiltak for å sikre, på en hensiktsmessig måte, enkeltpersoner fra vedkommende folk og deres institusjoner, eiendom, arbeid, kultur og miljø.

Grunnloven § 110a:

Det paaligger Statens Myndigheter at lægge Forholdene til Rette for at den samiske Folkegruppe kan sikre og utvikle sit Sprog, sin Kultur og Sit Samfundsliv.

Grunnloven § 110b:

Enhver har Ret til et Milieu som sikrer Sundhed og til en Natur hvis Produktionsævnne og Mangfold bevares. Naturens Ressourcer skulle disponeres du fra en langsiktig og alsidig Betragtning, der ivaretager denne Ret ogsaa for Efterslægten. For at ivaretagere deres Ret i Henhold til Foregaaende Led, ere Borgerne berettigede til Kundskab om Naturmilieuets Tilstand og om Virkningerne af planlagte og iværksatte Indgreb i Naturen.

UKM2013 utfordrer Kirkerådet og Mellomkirkelig råd:

- **til dialog med søsterkirker** som ulike måter gir sin støtte til eller legger til rette for at menneskerettigheter brytes.
- **til å følge opp og støtte** UKM-sak 8/13 om kastediskriminering.
- **til å lage en guide med** bakgrunn i en bibelsk begrunnelse for hvordan lokalmenigheter og enkeltpersoner kan arbeide med menneskeverd i praksis.

UKM2013 utfordrer menighetene i Den norske kirke:

- **Til å med sin kjennskap** til lokale forhold, gjennom synlighet og lokalt engasjement være med på å bidra til å gi medmennesker en opplevelse av å bli hørt, sett og respektert.
- **til å tematisere og forkynne** menneskeverd, herunder menneskerettigheter, i menighetsarbeidet.